Minister
Zdrowia

ZPN.050.9.2026.KM
Warszawa, 20 marca 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15809 w sprawie szkodliwej dla zdrowia publicznego żywności sprowadzanej z krajów Mercosur złożoną przez Panią Poseł Józefę – Szczurek Żelazko oraz grupę posłów, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Przepisy prawa żywnościowego określają wymagania z zakresu bezpieczeństwa żywności, to znaczy wymagania zdrowotne, które żywność musi spełniać oraz wymagania higieniczne, które muszą być spełniane zarówno na etapie produkcji, jak i na etapie sprzedaży (w całym łańcuchu żywnościowym) wszystkich środków spożywczych. Wymagania w zakresie bezpieczeństwa żywności dotyczą wszystkich produktów wprowadzanych do obrotu, w tym importowanych z państw trzecich np. z krajów Mercosur. Spełnianie przez podmioty działające na rynku spożywczym oraz wprowadzane do obrotu środki spożywcze obowiązujących wymagań w zakresie bezpieczeństwa jest kontrolowane przez organy urzędowej kontroli żywności m.in. Państwową Inspekcję Sanitarną (dalej PIS), zgodnie z ustawowymi kompetencjami.

Należy podkreślić, że nadzór nad wprowadzaną do obrotu żywnością jest dwuetapowy – obejmuje etap produkcji oraz etap wprowadzania do obrotu. Nadzór nad żywnością w obrocie obejmuje cały łańcuch dystrybucji oraz kontrole graniczne żywności przy imporcie z państw trzecich. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej PIS) prowadzą ciągłą kontrolę w procesie produkcji żywności pochodzenia niezwierzęcego oraz kontrolę żywności w obrocie, w tym żywności przywożonej z państw trzecich.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Organy PIS zgodnie z kompetencjami przeprowadzają, na podstawie art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia[1], graniczne kontrole sanitarne żywności pochodzenia roślinnego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich i wprowadzanych do obrotu w Polsce. Obowiązkową kontrolą są objęte towary określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie wykazu towarów, które podlegają granicznej kontroli sanitarnej[2].

Dla wyjaśnienia należy wskazać, że kontrole organów PIS przeprowadzane są w zakresie bezpieczeństwa żywności i dotyczą wyłącznie środków spożywczych pochodzenia roślinnego, przywożonych z państw trzecich i odprawianych w Polsce. Kontrole te dotyczą produktów, które są deklarowane na cele spożywcze i są wprowadzane do obrotu z takim przeznaczeniem.

Graniczną kontrolą sanitarną mogą zostać objęte również środki spożywcze niewymienione w ww. wykazie, jeżeli organ celny w trakcie obejmowania towaru procedurą dopuszczenia do obrotu stwierdzi, że zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 76 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego (…) (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych)[3] albo okoliczności, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 [4].

W takich przypadkach organ celny powiadamia właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej o podejrzeniach dotyczących niezgodności towaru, zgodnie z dotychczasowymi zasadami współpracy między organami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2017 r. w sprawie współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej z organami celnymi w zakresie granicznych kontroli sanitarnych[5], przekazując jednocześnie kopię powiadomienia osobie odpowiedzialnej za przywóz towarów (importerowi).

Graniczne kontrole sanitarne żywności odbywają się zgodnie z przepisami art. 79-84 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz przepisami art. 43-46 oraz 65–72 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/625.

[1] Dz. U. z 2023 r. poz. 1448, z późn. zm
[2] Dz. U. Nr 272, poz. 1612
[3] Dz. Urz. L 95 z 07.04.2017, str. 1
[4] Dz.Urz. UE L 169 z 25.06.2019, str. 1, z późn. zm.
[5] Dz. U. poz. 567

Graniczne kontrole sanitarne towarów odbywają się rutynowo i są przeprowadzane na przejściach granicznych przez państwowych granicznych inspektorów sanitarnych oraz w miejscach przeznaczenia towarów, siedzibie importera, albo odbiorcy towarów, przez państwowych powiatowych lub państwowych granicznych inspektorów sanitarnych. W trakcie kontroli granicznej organ PIS sprawdza dokumentację przesyłki, może zostać przeprowadzona także kontrola identyfikacyjna oraz bezpośrednia, w tym oględziny towaru i pobranie próbek do badań laboratoryjnych. Kontrole te mają na celu sprawdzenie, czy przywożone z państw trzecich środki spożywcze spełniają wymagania obowiązujące w Unii Europejskiej, w tym z Polsce. Dotyczy to wszystkich produktów przywożonych z państw trzecich, w tym z krajów Mercosur.

Podczas kontroli dokumentacji sprawdzany jest w szczególności wniosek o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej, dokumenty handlowe i identyfikujące daną partię towaru oraz inne dokumenty. Każdorazowo organy PIS żądają przedłożenia przez importera dokumentów potwierdzających bezpieczeństwo, w tym wyników badań laboratoryjnych, a w przypadku ich braku lub wątpliwości, co do bezpieczeństwa danego towaru, czy stanu higienicznego środka transportu, pobierane są próbki do badań laboratoryjnych. Z tego względu kontrola graniczna opiera się na kontroli dokumentacji, a ocena partii towaru i pobieranie próbek do badań zależy od oceny ryzyka w uzasadnionych sytuacjach. Badania laboratoryjne pobranych próbek przeprowadzane są w laboratoriach akredytowanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Po przeprowadzonej kontroli z wynikiem pozytywnym, właściwy organ PIS wydaje świadectwo stwierdzające spełnianie wymagań zdrowotnych przez kontrolowane towary. Na jego podstawie organy celne nadają dopuszczalne przeznaczenie celne.

Graniczne kontrole sanitarne należą do ustawowych zadań państwowych granicznych oraz państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, w związku z czym organy te dysponują szczegółowymi danymi dotyczącymi wyników kontroli towarów przywożonych z krajów Mercosur - Główny Inspektorat Sanitarny nie posiada szczegółowych danych w tym zakresie za 2025 r.

Jednocześnie, w związku z prowadzoną dyskusją dotyczącą wielkości importu oraz bezpieczeństwa produktów pochodzących z państw Mercosur, Główny Inspektorat Sanitarny dokonał zestawienia danych dotyczących kontroli przeprowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w latach 2023–2024 w celu ich analizy i oceny sytuacji. Z posiadanych danych wynika, że w tym okresie przeprowadzono łącznie 5071 kontroli przesyłek o łącznej masie 121 755,45 ton, pobrano 402 próbki do badań laboratoryjnych oraz wydano 9 decyzji zakazujących wprowadzenia produktów do obrotu. W 5 przypadkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów aflatoksyn, w 3

przypadkach przekroczenie dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów, natomiast w 1 przypadku odnotowano nieprawidłowości w zakresie dokumentacji.

Wyniki granicznych kontroli sanitarnych przeprowadzanych przez organy PIS nie wskazują na niezgodności, które uzasadniałyby konieczność zintensyfikowania kontroli importowanej żywności. Ponadto, dokonywana w tym zakresie na bieżąco ocena ryzyka nie wskazuje na konieczność podejmowania dodatkowych działań wykraczających poza środki przewidziane w obowiązujących przepisach prawa. Działania podejmowane przez organy Inspekcji w odniesieniu do importowanej żywności są obecne wystarczające. Natomiast w przypadku, gdy w trakcie granicznej kontroli sanitarnej zostanie stwierdzone, że produkt nie spełnia wymagań w zakresie bezpieczeństwa żywności np. zawiera pozostałości pestycydów lub zanieczyszczenia chemiczne w ilościach przekraczających najwyższe dopuszczalne poziomy, organy PIS podejmują stosowne działania (zgodnie z art. 65-67 rozporządzenia nr 2017/625), aby takie produkty nie zostały dopuszczone do obrotu w Unii Europejskiej. Przesyłki niezgodne są poddawane urzędowemu zatrzymaniu i w zależności od stwierdzonego ryzyka podlegają zniszczeniu, są odsyłane do nadawcy w kraju trzecim, są poddawane szczególnemu traktowaniu w celu zapewnienia zgodności z przepisami lub mogą być przeznaczone na inne cele (np. przemysłowe).

Ponadto, organy PIS na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia przeprowadzają rutynowe kontrole w produkcji i obrocie żywnością w celu sprawdzenia przestrzegania wymagań dotyczących bezpieczeństwa żywności, a także przestrzegania wymagań higienicznych dotyczących m.in. warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży. Kontrole przeprowadza się zgodnie z terminami, rodzajami i zakresami, przyjętymi w harmonogramach kontroli, a ich częstotliwość zależna jest od oceny ryzyka dotyczącego m.in. rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, rodzaju produktów i stosowanych procesów.

W celu kontroli poziomów zanieczyszczeń i substancji niepożądanych w żywności w Głównym Inspektoracie Sanitarnym sporządza się corocznie we współpracy z instytutami naukowo-badawczymi „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu" dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W ramach realizacji planu organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierają do badań laboratoryjnych środki spożywcze znajdujące się w obrocie – produkty pochodzenia krajowego, z innych krajów Unii Europejskiej oraz z importu z krajów trzecich. Próbki pobierane są z obrotu detalicznego i hurtowego, w zakładach przemysłu spożywczego i zakładach żywienia zbiorowego, a w przypadku produktów z importu również na granicy. W zależności od rodzaju produktu środki spożywcze badane są m.in. w kierunkach:

pozostałości pestycydów, metale szkodliwe dla zdrowia, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, azotany, mikotoksyny, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), GMO, napromienianie, substancje dodatkowe i inne.

Niezależnie od kontroli planowanych, w każdym przypadku zgłoszenia do terenowo właściwego organu PIS (do powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej) zastrzeżeń lub nieprawidłowości zagrażających zdrowiu lub życiu człowieka dotyczących danego środka spożywczego przeprowadzana jest tzw. kontrola interwencyjna i podejmowane są niezwłocznie działania w celu wyeliminowania tego zagrożenia i usunięcia niezgodności poprzez zabezpieczenie kwestionowanego produktu i/lub wycofanie go z obrotu. Organy PIS mają możliwość przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego kierując się zasadą traceability (prześledzenie drogi produktu wstecz).

W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność karną lub pieniężną zgodnie z przepisami działu VIII ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. W związku z tym każdorazowo w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia niezgodności dotyczącej działalności poszczególnych podmiotów lub w zakresie bezpieczeństwa produktów wprowadzanych lub znajdujących się w obrocie konsumenci oraz inni uczestnicy rynku mają możliwość przekazywania informacji w tym zakresie do właściwych terenowo organów PIS. Na tej podstawie organy PIS podejmują odpowiednie działania w celu wyeliminowania nieuczciwych praktyk przedsiębiorców oraz stwierdzonych niezgodności.

W dniach 12 i 13 marca 2026 r. punkt kontaktowy RASFF w Niderlandach zwrócił się z zapytaniami dotyczącymi wykrycia progesteronu w wołowinie pochodzącej z Argentyny (polędwica – 1,03 µg/kg) oraz Urugwaju (antrykot – 10,51 µg/kg), wysłanej przez firmę holenderską do podmiotów w Polsce (Transgourmet Polska Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Elkopol). Badania zostały wykonane w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – PIB na zlecenie Powiatowego Lekarza Weterynarii w Poznaniu. Zapytania strony holenderskiej dotyczące potwierdzenia pobrania próbek oraz ewentualnego zgłoszenia do systemu RASFF zostały przekazane do Głównego Inspektoratu Weterynarii i oczekują na odpowiedź.

Zgodnie z generalną i podstawową zasadą prawa żywnościowego, która obowiązuje podmioty działające na rynku spożywczym, w tym importerów - żywność znajdująca się w obrocie nie może być niebezpieczna dla zdrowia i życia człowieka, a odpowiedzialność za jej bezpieczeństwo ponosi przedsiębiorca. Wynika to z art. 14 i 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa

żywności[6]. Oznacza to, że każdy środek spożywczy musi być bezpieczny dla zdrowia konsumentów oraz powinien spełniać wymagania zdrowotne określone w przepisach prawa żywnościowego.

Niezależnie od powyższego, informuję, że mając na uwadze ochronę zdrowia i życia konsumentów, Minister Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotował projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ustanowienia szczególnych wymagań dla środków spożywczych dotyczących pozostałości substancji czynnych środków ochrony roślin (MZ 1877). Projekt w dniu 4 marca 2026 r. został przekazany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych z 21 terminem na zgłaszanie uwag.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

[6] Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463